

Hervannan pohjoisakselin asemakaavan nro 8745 luontoarvotarkastelu

10.12.2021

WSP Projekti 315304

Sara Caetano

Donna ID 5 590 958

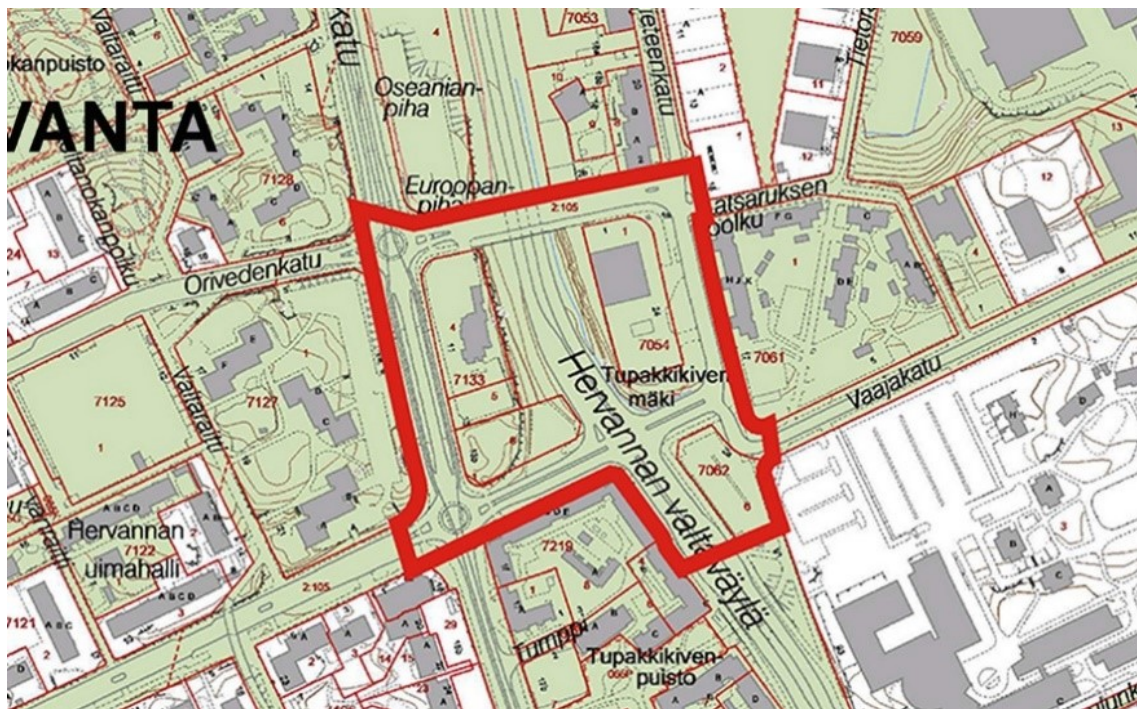
Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3
2	Lähtötiedot.....	3
3	Liito-oravapotentiaali.....	4
4	Lahokaviosammalpotentiaali.....	5
5	Luontotyytit ja kasvillisuus.....	6
6	Johtopäätökset.....	7
7	Viittaukset.....	8
	Liitteet.....	8
	Liite 1. Lajilista.....	9

1 Johdanto

WSP on laatinut Tampereen kaupunkiympäristön suunnittelun toimeksiannosta luontoarvotarkastelun Hervannan pohjoisakselin täydennysrakentamisen II -vaiheen asemakaavan nro 8745 laadinnan tueksi. Tarkastelu tehtiin 9.6.2021 biologi Sara Caetanon (FM) toimesta. Alueelta selvitettiin liito-oraville sopiva elinympäristö, lahokaviosammalpotentiaali, arvokkaat luontotyypit, sekä putkilokasvilajisto.

Luontoarvoselvitys toteutettiin koko asemakaava-alueelle (Kuva 1). Alue on n. 4,5 ha kokoinen. Sen on pohjoisessa Orivedenkadun, idässä Tieteenkadun, etelässä Opiskelijankadun ja Vaajakadun, ja lännessä Insinöörinkadun rajaama. Alue sijaitsee Hervannan valtavyhlän molemmin puolin, ja huomattava osa sen pinta-alaa on tie- ja katualuetta sekä parkkipaikkoja. Kasvillisuusalueet ovat pääasiassa hoidettua nurmikkoa ja istutuksia, mutta Insinöörinkadun ja Opiskelijankadun kulmassa on kalliolla pieni alue luonnontilaisen kaltaista kuivahkoa kangasta.

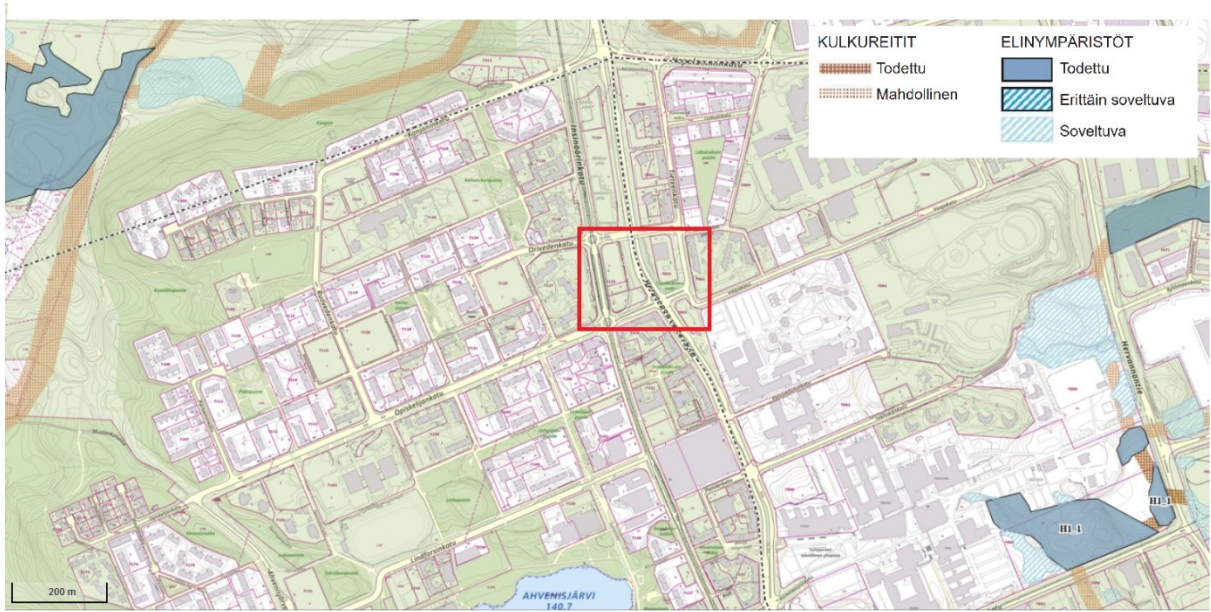
Kuva 1. Selvitysalue esitettynä punaisella.

2 Lähtötiedot

Alueelle on vuonna 2017 laadittu luontoarvolausunto (Korte 2017). Luontoarvolausunnon perusteella alueella ei ole juurikaan luonnontilaiseksi luokiteltavaa aluetta, ja myös lounaiskulman luonnontilaisen kuivahkon kankaan kasvillisuus on melko yksipuolista.

Alueella ei lausunnon perusteella ole potentiaalia huomionarvoisten eliöiden tai eliöryhmien elinympäristöksi. Alueella ei todettu huomioon otettavia luontoarvoja.

Selvitysalue ei Tampereen kantakaupungin liito-oravaselvityksen (Tampereen kaupunki 2016) perusteella ole keskeistä liito-orava-alueetta, tai muodosta keskeistä liito-oravan kulkuyhteyttä. Lähimmät liito-oravan elinympäristöt ja kulkureitit ovat noin puolen kilometrin päässä selvitysalueesta lännessä (Lukonlahti), pohjoisessa (Kanjoni) ja idässä (Selkämäenpuisto ja Siikinniitty). Nämä alueet on esitetty kartalla kuvassa 2.

Kuva 2. Lähimpien liito-oravan elinympäristöjen ja kulkureittien sijoittuminen suhteessa kartoitusalueeseen. Kartoitusalueen sijainti esitettyä punaisella.

Tampereen karttapalvelu Oskarin tietojen perusteella alueella ei ole erityisiä luontoarvoja. Myöskään Laji.fi -tietokannassa ei ollut selvitysalueelta huomionarvoisten lajien havaintoja (haettu 12.4.2021 sisältäen käyttörajoitetun aineiston).

3 Liito-oravapotentialiaali

Liito-orava (*Pteromys volans*) on rauhoitettu laji sekä luontodirektiivin II ja IV liitteiden (92/43/EEC) laji. Vuoden 2019 Punaisen kirjan perusteella se on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) (Hyvärinen ym. 2019).

Liito-oravan elinympäristöä ovat tyypillisesti varttuneet kuusivaltaiset sekametsät, joissa on lehtipuita ravinnoksi ja puunkoloja pesä- ja piilopaikaksi. Etenkin kookkaita haapoja kasvavat sekametsät ovat liito-oravan suosiossa.

Hervannan pohjoisakselin selvitysalueen ainoa metsikkö on kuivahko kangas Insinöörikadun ja Opiskelijankadun kulmassa. Puusto on lehtipuuvalltaista, ja metsikössä kasvaa muutama haapakin (kuva 3). Puusto on pääasiassa melko nuorta.

Metsikkö on vain noin 1 700 m² kokoinen, ja suurehkojen teiden välissä liito-oravan kannalta melko hankalien yhteyksien päässä. Se ei myöskään puuston rakenteelta sovellu hyvin liito-oravalle. Liito-oravalle soveltuvia kolopuita tai risupesäiä ei havaittu.

Kuva 3. Selvitysalueen metsikössä kasvaa muutama haapa.

4 Lahokaviosammalpotentiaali

Lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*) on EU:n luontodirektiivin II-liitteen laji ja luonnonsuojelulalla rauhoitettu laji. Vuoden 2019 Punaisessa kirjassa lahokaviosammal on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) (Hyvärinen ym. 2019).

Lahokaviosammalta esiintyy pääasiassa kosteissa metsissä, joissa on runsaasti lahopuuta. Se kasvaa pitkälle lahonneella maapuulla ja kannoilla, etenkin havupuulla, ja suosii vanhoja kuusivaltaisia lehtoja ja korpia. Myös muut pienilmastoltaan kosteat ja varjoisat

elinympäristöt, kuten puronvarret ja pohjoisrinteiden kosteat kangasmetsät, soveltuvat hyvin lahokaviosammalen elinympäristöksi. Tärkeää on lahopuujatkumo, joka takaa sopivan lahopuun kasvualustaksi myös tulevaisuudessa.

Selvitysalueen ainoa metsikkö ei ole lahokaviosammalelle soveltuvaa elinympäristöä. Pitkälle lahonnutta puuta ei juurikaan ole. Metsikössä on jokin verran kuollutta puuta, mutta se on ohutta ja tuoretta (kuva 4). Koska puusto on nykytilassa melko nuorta, alueella ei ole tarjolla lahokaviosammalen tarvitsemaa järeän lahopuun jatkumoa. Lisäksi kuivahko ja melko avoin kangas ei muodosta lahokaviosammalen tarvitsemaa kosteaa pienilmastoa.

Kuva 4. Selvitysalueen metsikössä kuollut puu on nuorta ja ohutta.

5 Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvitysalueella ei havaittu arvokkaita luontotyyppejä. Alueen kasvillisuus voidaan jakaa lehtipuuvaltaiseen kuivahkoon kankaaseen Insinöörinkadun ja Opiskelijankadun kulmassa (kuvat 3 ja 4) ja tie-, katu- ja parkkialueita reunustavaan hoidettuun nurmikkoon ja puuistutuksiin (kuva 5). Suurin osa Hervannan valtavyhlän ja Insinöörinkadun väliin jäävästä tontista oli tarkastelun aikaan rakennustyömaana.

Alueen putkilokasvilajisto kartoitettiin, eikä sieltä löydetty myöskään huomionarvoisia kasvilajeja. Kasvilajistoa on listattu tarkemmin liitteessä 1.

Kuivahkon kankaan alue on selvitysalueen ainoa metsäinen alue. Se kasvaa kalliolla selvitysalueen lounaiskulmassa. Alueen pienen koon ja reunavaikutuksen takia metsikössä kasvaa vain vähän varsinaista metsälajistoa. Sen keskiosissa on kuitenkin puolukkaa, mustikkaa ja kangasmaitikkaa kasvava kuvio (kuva 4). Alueen puustoa ovat koivu, pihlaja, vaahtera, mänty, haapa, kuusi, poppeli ja raita.

Muun selvitysalueen kasvillisuus on pääasiassa matalana pidettyä nurmialuetta ja puuitutuksia, mutta Hervannan valtavyhlän ja Tupakkikivenmäen väliin jäävällä kallionleikkauksella kasvaa hoitamattomampaa puustoa (kannen kuva).

Haitallisista vieraskasvilajeista havaittiin jättipalsamia, jota kasvaa Hervannan valtavyhlän itäpuolisessa ojassa, sekä kurturuusua, jota kasvaa ojan yläpuolella kallionleikkauksessa. Komealupiinia kasvaa metsäkuvion reunoilla.

Kuva 5. Valtaosa selvitysalueen kasvillisuudesta on tyypillistä tienvarsien kasvillisuutta.

6 Johtopäätökset

Asemakaavan nro 8745 tavoitteena on suunnitella alueen täydennysrakentamista.

Tavoitteena on raideliikenteeseen tukeutuva toiminnoiltaan sekoittunut keskustamainen

korttelirakenne, jossa yhdistyvät monipuolinen asuminen sekä liike- ja toimitilat. Luontoarvotarkastelun perusteella alueella ei ole erityisiä luontoarvoja joita tulisi ottaa huomioon alueen suunnittelussa.

7 Viittaukset

Korte K. 2017: Hervannan pohjoisakselin täydennysrakentamisalueen, asemakaavan nro 8603 luontoarvoista.

Tampereen kaupunki/Ramboll 2017: Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016.

Tampereen kaupunki 2020a: Liito-orava osana yleiskaavan viherverkkoa. Seuranta 2017-2019.

Liitteet

Liite 1. Lajilista

Liite 1. Lajilista

Hervannan pohjoisakselin asemakaavan nro 8745 luontoarvotarkastelussa 9.6.2021
määritettyä putkilokasvilajistoa.

Metsikön lajistoa

<i>Acer platanoides</i>	Vaahtera
<i>Achillea millefolium</i>	Siankärsämö
<i>Aegopodium podagraria</i>	Vuohenputki
<i>Alchemilla</i> spp.	Poimulehti
<i>Artemisia vulgaris</i>	Pujo
<i>Betula pendula</i>	Rauduskoivu
<i>Betula pendula</i> f. <i>bircalensis</i>	Pirkkalankoivu
<i>Betula pubescens</i>	Hieskoivu
<i>Cirsium arvense</i>	Pelto-ohdake
<i>Fragaria vesca</i>	Ahomansikka
<i>Hypericum maculatum</i>	Särmäkuisma
<i>Melampyrum pratense</i>	Kangasmaitikka
<i>Myosotis arvensis</i>	Peltolemmikki
<i>Lathyrus pratensis</i>	Niittynätkelmä
<i>Linaria vulgaris</i>	Kannusruoho
<i>Lupinus polyphyllus</i>	Komealupiini
<i>Picea abies</i>	Kuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	Mänty
<i>Poa annua</i>	Kylänurmikka
<i>Populus</i> spp.	koristepoppeli
<i>Populus tremula</i>	Haapa
<i>Ranunculus repens</i>	Rönsyleinikki
<i>Ribes alpinum</i>	Taikinamarja
<i>Rubus idaeus</i>	Vadelma
<i>Rumex acetosella</i>	Ahosuolaheinä
<i>Rumex longifolius</i>	Hevonhierakka
<i>Salix caprea</i>	Raita
<i>Salix phylicifolia</i>	Kiiltopaju
<i>Sorbus aucuparia</i>	Pihlaja
<i>Tanacetum vulgare</i>	Pietaryrtti
<i>Taraxacum</i> spp.	Voikukka
<i>Thlaspi arvense</i>	Peltotaskuruoho
<i>Trifolium repens</i>	Valkoapila
<i>Tussilago farfara</i>	Leskenlehti
<i>Urtica dioica</i>	Nokkonen
<i>Vaccinium myrtillus</i>	Mustikka

Vaccinium vitis-idaea
Veronica chamaedrys
Viola arvensis

Puolukka
 Nurmitädyke
 Pelto-orvokki

Tienreunojen lajistoa

Acer platanoides
Achillea millefolium
Aegopodium podagraria
Alchemilla spp.
Anthriscus sylvestris
Arctium tomentosum
Artemisia vulgaris
Barbarea vulgaris
Betula pendula
Betula pubescens
Chamaenerion angustifolium
Cirsium arvense
Fragaria vesca
Galium spurium
Glechoma hederacea
Hypericum maculatum
Lathyrus pratensis
Linaria vulgaris
Lolium perenne
Myosotis arvensis
Picea abies
Pinus sylvestris
Plantago major
Poa annua
Poa pratensis
Potentilla argentea
Potentilla norvegica
Ranunculus repens
Ribes alpinum
Rosa rugosa
Rubus idaeus
Rumex acetosella
Rumex longifolius
Salix caprea
Solidago virgaurea
Tanacetum vulgare
Taraxacum spp.
Thlaspi arvense
Tilia × *europaea*
Trifolium repens
Tussilago farfara
Urtica dioica
Veronica chamaedrys

Vaahtera
 Siänkärsämä
 Vuohenputki
 Poimulehti
 Koiranputki
 Seittitakiainen
 Pujo
 Peltokanankaali
 Rauduskoivu
 Hieskoivu
 Maitohorsma
 Pelto-ohdake
 Ahomansikka
 Peltomatara
 Maahumala
 Särmäkuisma
 Niittynätkelmä
 Kannusruoho
 Englanninraiheinä
 Peltolemmikki
 Kuusi
 Mänty
 Piharatamo
 Kylänurmikka
 Niittynurmikka
 Hopeahanhikki
 Peltohanhikki
 Rönsyleinikki
 Taikinamarja
 Kurtturuusu
 Vadelma
 Ahusolaheinä
 Hevonhierakka
 Raita
 Kultapiisku
 Pietaryrtti
 Voikukka
 Peltotaskuruoho
 Puistolehmus
 Valkoopila
 Leskenlehti
 Nokkonen
 Nurmitädyke

Veronica officinalis
Veronica serpyllifolia
Vicia cracca
Vicia sepium
Viola arvensis

Rohtotädyke
Orvontädyke
Hiirenvirna
Aitovirna
Pelto-orvokki